

Mänskliga rättigheter i Sverige

Det här är offlineversionen av *Mänskliga rättigheter i Sverige*. Följ länken för att komma åt ytterligare material som övningar, interaktiva element, filmer med mera.

<https://laromedel.ne.se/material/reader/189/5817>

STEFAN HOLM/SHUTTERSTOCK

■ Prideparaden i Stockholm. Priderörelsen i Sverige startade som en politisk rörelse för främst homosexuellas rättigheter i samhället. I dag har dock rörelsens plattform utvidgats till att verka för att synliggöra HBTO-frågor i stort, och den utgör en social mötesplats för homosexuella, bisexuella, transpersoner och queerpå personer.

Ord och begrepp

Ordlista: Mänskliga rättigheter i Sverige

Härstamning är detsamma som en människas ursprung, det vill säga var personen kommer ifrån.

Diskriminering är att behandla vissa människor sämre än andra därför att de är annorlunda på något sätt.

Hatbrott kan det handla om när personer utsätts för brott på grund av etnisk tillhörighet eller sexuell läggning.

Fri- och rättigheter i Sverige

Alla svenska medborgare har samma grundläggande fri- och rättigheter, oavsett ålder, kön eller härstamning. Skyddet för fri- och rättigheterna finns framför allt i **regeringsformen**, där det bland annat slås fast att den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet.

Bland de grundläggande fri- och rättigheterna finns:

1. **Yttrandefrihet**: frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor.
2. **Informationsfrihet**: frihet att inhämta och mottaga upplysningar samt att i övrigt taga del av andras yttranden.
3. **Mötesfrihet**: frihet att anordna och bevista sammankomst för upplysning, meningsyttring eller annat liknande syfte eller för framförande av konstnärligt verk.
4. **Demonstrationsfrihet**: frihet att anordna och delta i demonstration på allmän plats.
5. **Föreningsfrihet**: frihet att sammansluta sig med andra för allmänna eller enskilda syften.
6. **Religionsfrihet**: frihet att ensam eller tillsammans med andra utöva sin religion.

Regeringsformen ger oss också skydd mot tvång att uppge var vi står politiskt, religiöst eller kulturellt. Den slår också fast att dödsstraff, kroppsstraff och tortyr är förbjudet. De flesta reglerna om fri- och rättigheter gäller även utländska medborgare.

MICKAN PALMQVIST/DN/TT

■ Greta Thunberg inledde i augusti 2018 en skolstrejk för att påverka riksdagspolitikerna i frågan om klimatförändringarna. Greta Thunberg skapar opinion och många följer i hennes spår. Det är möjligt tack vare de friheter som finns nedtecknade i våra grundlagar.

Diskriminering

År 2009 trädde en ny **diskrimineringslag** i kraft i Sverige. Enligt lagen ska alla människor ha samma rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Diskrimineringsombudsmannen (DO) är den statliga myndighet som har i uppdrag att arbeta mot diskriminering och för lika rättigheter i samhället.

SHUTTERSTOCK

■ Infödda svenskar och nya svenska medborgare firar den svenska nationaldagen, 6 juni.

Trots att diskriminering alltså är förbjudet i lag upplever många människor dagligen att de blir diskriminerade på olika sätt. Vanliga exempel är att personer med utländsk bakgrund eller utländskt klingande namn har svårt att få jobb eller hyreskontrakt för en bostad.

Kvinnor har i genomsnitt lägre lön än män trots att de utför samma arbete. Personer med funktionsnedsättning, till exempel rullstolsburna, har ofta svårt att komma in på restauranger och i affärer eftersom entréerna inte är handikappanpassade.

Hatbrott

Den som behandlar en annan person illa på grund av till exempel etnisk tillhörighet eller sexuell läggning kan göra sig skyldig till **hatbrott**.

Att ropa förolämpningar efter en person, att spotta på eller slå någon på grund av att personen tillhör en viss religion, har en viss hudfärg eller har en viss sexuell läggning kan innebära att man gör sig skyldig till hatbrott.

Sammanfattning

Mänskliga rättigheter i Sverige

- Alla svenska medborgare har samma grundläggande fri- och rättigheter oavsett ålder, kön eller härstamning.
- Rättigheterna står inskrivna i Sveriges grundlagar.
- Bland de grundläggande friheterna och rättigheterna finns yttrandefrihet, informationsfrihet, mötesfrihet, demonstrationsfrihet, föreningsfrihet och religionsfrihet.
- Det finns också andra lagar som förbjuder diskriminering och hatbrott.

Det här är offlineversionen av *Mänskliga rättigheter i Sverige*. Följ länken för att komma åt ytterligare material som övningar, interaktiva element, filmer med mera.

<https://laromedel.ne.se/material/reader/189/5817>